

DAVID LEAVITT

Schuilen in stijl

Vertaling Jan Fastenau

De Harmonie Amsterdam

En alle conventies doen mee
Om te zorgen dat dit fort
De inrichting krijgt van thuis.
Want anders zien we dat wij
Zijn verdwaald in een bos waar het spookt,
Kinderen bang voor de nacht
Die nooit zoet waren en nooit blij.

– W.H. AUDEN, '1 SEPTEMBER 1939'

O, de vossen, die hebben een hol in de grond
En de vogels hebben een nest in de lucht
En alles heeft een toevluchtsoord
Maar wij, arme zondaars, kunnen nergens schuilen

– 'ZWARE BEPROEVINGEN'
(AFRIKAANS-AMERIKAANSE SPIRITUAL)

Deel I

‘Zouden jullie dat doen, aan Siri vragen hoe je Trump moet vermoorden?’ vroeg Eva Lindquist.

Het was vier uur ’s middags op een dag in november, de eerste zaterdag na de presidentsverkiezingen van 2016, en Eva zat op de met ramen afgesloten veranda van haar buitenhuis in Connecticut, samen met haar man Bruce en hun logés: Min Marable, Jake Lovett, een echtpaar dat Aaron en Rachel Weisenstein heette, allebei werkzaam in de boekenuitgeverij, Grady Keohane, een vrijgezelle choreograaf die een huis verderop aan de weg had, en een logee van Grady, zijn nicht Sandra Bleek, die onlangs haar man de bons had gegeven en bij haar neef logeerde terwijl ze haar leven weer op de rails probeerde te krijgen. Niet bij hen op de veranda zat Eva’s jonge kennis Matt Pierce – jong in de zin dat hij zevenendertig was. Die stond in de keuken een tweede partij scones te maken nadat hij de eerste weg had moeten gooien omdat hij was vergeten er bakpoeder in te doen.

Het genoeglijke, ontspannen tafereel werd luister bijgezet door een weldadige herfstige zonsondergang; het was lekker warm op de veranda door de houtkachel en de gasten zaten behaaglijk op de witte rotanstoelen en dito bank met de kussens die Jake, Eva’s interieurontwerper, had laten stofferen met een chintz genaamd Jubilee Rose. Op de witte rotantafel stonden een pot thee, kopjes, schoteltjes, een kom met clotted cream en een kom met huisgemaakte aardbeienjam, in afwachting van de verlate scones.

Eva herhaalde haar vraag. ‘Wie van jullie zou bereid zijn om aan Siri te vragen hoe je Trump moet vermoorden?’

Aanvankelijk was er niemand die reageerde.

‘Ik vraag het alleen maar omdat ik sinds de verkiezingen steeds de idiote aandrang voel om het aan haar te vragen,’ zei Eva, ‘maar ik

ben bang dat ze het meteen doorgeeft aan de geheime dienst en dat ze me dan komen arresteren.'

'Lieve!ing, ik kan me nauwelijks voorstellen —' begon Bruce.

'Waarom niet?' zei Eva. 'Dat zou heel goed kunnen.'

'Dat ze meeluisteren met wat we tegen onze telefoon zeggen?' vroeg Sandra.

'Ik zeg niet dat het niet zou kúnnen,' zei Bruce, 'ik zeg alleen maar dat de geheime dienst vast wel iets beters te doen heeft dan onze gesprekken met Siri af te luisteren.'

'Hé, ben ik hier de enige die zich Watergate nog herinnert?' zei Grady Keohane. 'Ben ik hier de enige die zich herinnert dat er toen telefoons werden afgetapt?'

'Kunnen mobiele telefoons ook afgetapt worden?' vroeg Rachel Weisenstein. 'Ik dacht dat het alleen bij vaste telefoons kon.'

'In welke eeuw leef jij?' vroeg Aaron aan zijn vrouw.

'Nou, als we terroristen waren misschien wel,' zei Bruce. 'Als we een cel van ISIS waren of zo. Maar een stel witten die thee zitten te drinken op een veranda in Litchfield County? Dat lijkt me niet.'

'In dat geval, doe het dan maar.' Eva gaf hem haar telefoon. 'Vraag het haar maar.'

'Maar ik wil Trump helemaal niet vermoorden,' zei Bruce.

'Zie je wel? Je durft niet,' zei Min Marable. 'Schijterd.'

Opeens vloog Aaron op, iets waar hij om bekendstond. 'Toe nou mensen, moeten jullie jezelf nu eens horen, wat is er met jullie aan de hand?' zei hij. 'Niet te geloven. Hebben we in dit land niet ons First Amendment, vastgelegd in de grondwet? Hebben we goddorie niet het recht om te zeggen wat we willen?'

'Tenzij je daarmee aanzet tot haat of geweld,' zei Rachel.

'De tering met je haat en geweld,' zei Aaron.

'Ik persoonlijk zou het risico niet willen lopen,' zei Min. 'En jij, Jake?'

'Ik?' zei Jake, die niet gewend was om bij dit soort disputen betrokken te worden. 'Nou, ik zou het niet níet doen uit angst. Ik be-doel, ik zou het niet doen, maar niet omdat ik het niet zou durven.'

'De vraag is of we er iets mee opschieten als je hem zou vermoor-

den,' zei Sandra. 'Dan zou Pence president worden. Dat zou in feite nog erger kunnen zijn.'

'We hebben het er niet over of we hem daadwerkelijk willen vermoorden,' zei Grady. 'We hebben het erover of we aan Siri willen vragen hoe dat zou moeten. Dat is een heel andere kwestie.'

'Je bedoelt dat het een soort gedachte-experiment is,' zei Sandra.

'Godsamme.' Aaron pakte zijn telefoon uit de zak van zijn colbert, drukte op de thuisknop en zei: 'Siri, hoe zou ik —'

'Nee, niet doen.' Rachel griste de telefoon uit zijn hand. 'Dat wil ik niet hebben.'

'Wat niet?' vroeg Siri.

'Geef mijn telefoon terug,' zei Aaron.

'Dat ligt momenteel misschien buiten mijn vermogen,' zei Siri.

'Alleen als je belooft dat je het niet gaat vragen,' zei Rachel.

'Rachel, ik vraag het je vriendelijk,' zei Aaron. 'Geef mijn telefoon terug.'

'Nee.'

Precies op dat moment kwam Matt Pierce de veranda op met de scones. 'Sorry voor het oponthoud,' zei hij. 'De normale dienstverlening is hervat... Wat is er?'

'Ik tel tot tien,' zei Aaron tegen Rachel. 'Een, twee, drie —'

'Ach, hier dan,' zei Rachel. 'Pak aan, verdorie.' Ze gooide de telefoon naar hem toe en rende het huis in.

Iedereen keek naar Aaron.

'Wat?' vroeg hij.

'Wat ruiken die scones heerlijk, hè?' zei Eva. 'Maar ik ben bang dat de thee iets te lang heeft getrokken.'

'Ik zal een verse pot zetten,' zei Matt terwijl hij achteruit de keuken weer in stapte.

In de winter van 2016 was Eva Lindquist zesenvijftig, maar ze zag er tien jaar jonger uit. Ze was lang maar maakte geen heel rijzige indruk, misschien omdat Bruce, haar man, nog een stuk langer was, bijna twee meter. Vanwege haar achternaam gingen veel mensen ervan uit dat ze van Scandinavische afkomst was, een veronderstelling die ze zelden ontkrachtte en veel vaker cultiveerde, met name door haar haar in strengen te vlechten en die om haar hoofd te draperen.

Zij en Bruce hadden geen kinderen. In plaats daarvan deelden ze hun huizen – het appartement op Park Avenue en het buitenhuis in Connecticut – met drie bedlingtonterriërs, van die hondjes die net lammetjes lijken of zeehondjes, met hun pluizige blauwig witte vacht en ronde rug en lange, spits toelopende staart. Het huidige roedel was hun tweede generatie bedlingtons, net als de eerste generatie afkomstig uit één nest en net als hun voorgangers genoemd naar personages uit de romans van Henry James – Caspar, Isabel en Ralph.

In tegenstelling tot Bruce was Eva geboren en getogen in New York. Haar ouders – dit was iets waar ze niet mee te koop liep maar wat ze evenmin verzwegen – waren Poolse Joden.

Kalmann. Eva Kalmann.

Bruce kwam uit Wisconsin. Een lutheraan. Veertig jaar lang was zijn vader een toonaangevende verloskundige in Oshkosh geweest, in welke hoedanigheid hij twee Senaatsleden, één aanvallende spelverdeler in de NFL en een zangeres bij *The Lawrence Welk Show* ter wereld had geholpen. Bruce was derdejaars aan de Harvard Business School en bijna vierentwintig toen hij Eva leerde kennen, die toen laatstejaars aan Smith College was. Op hun trouwfoto's lijken ze in niets op elkaar, tot verbazing van hun huidige vrienden, die voort-

durend opmerkten dat ze broer en zus hadden kunnen zijn. Beiden hadden een lichte huid die eerst rood werd in de zon en daarna pas bruin, en haar dat dezelfde blauwige zilverkleur had als de vacht van hun honden, en ogen die meer onzekerheid uitstraalden dan ze zelf gewoonlijk kenbaar maakten.

‘Wonderbaarlijk hoezeer stellen op elkaar gaan lijken,’ plachten hun vrienden te zeggen, terwijl ze eigenlijk bedoelden: ‘Wonderbaarlijk hoezeer hij op haar is gaan lijken.’

Jake Lovett had hen aan het einde van de jaren tachtig leren kennen toen ze net een nieuw appartement hadden betrokken, een aantal straatblokken noordelijk van hun huidige woning, en Eva zijn zakenpartner, Pablo Bach, had gevraagd om de inrichting te begeleiden. Omdat Pablo het beneden zijn stand achtte om een nieuw interieur voor een huurwoning te ontwerpen, had hij de klus doorgeschoven naar Jake – een opsteker voor zijn jonge partner, zo bleek, want toen het gebouw later in koopwoningen werd gesplitst en Eva en Bruce een groter appartement op een hogere etage kochten, namen ze hem in de arm en niet Pablo om toe te zien op de renovatie.

Sindsdien waren ze nog twee keer verhuisd, waarbij ze hun woning beide keren met winst hadden verkocht. Al die appartementen waren door Jake ingericht, net zoals hij de reeks buitenhuizen had gedaan – in Rhinebeck, in Bedford, in Litchfield County – die de Lindquists hadden gekocht en weer van de hand hadden gedaan toen Bruce’ inkomen verder de pan uit rees. Jake was vertrouwd met hun milieu: welgestelde progressieve New Yorkers, geen oud geld maar ook geen gloednieuw geld, en absoluut niet te vergelijken met de aristocratische kringen van de stad, met de Whitneys en Vanderbilts en Astors, over wier salons Pablo de regie voerde. Enkele opvallende uitzonderingen daargelaten onthield dát soort mensen zich van intellectuele pretenties – daar hadden ze geen enkele behoefte aan – terwijl Eva zich graag beroemde op haar salon, op haar rol als gastvrouw van veelvuldige etentjes en theevisites en weekendfeestjes waarop ze een bonte mengeling van homoseksuele mannen en alleenstaande vrouwen van middelbare leeftijd en getrouwde stellen met een vage connectie met de kunsten – uitgevers, museumbeheerders

en samenstellers van tentoonstellingen, impresario's – uitnodigde, alsmede de incidentele oudere dame die, wanneer ze aangeschoten was, steevast gewaagde verhalen over beroemde overleden mensen begon op te dissen.

Geen echt creatieve mensen. Daar was Eva beducht voor. Tenzij je Jake tot de creatieve mensen rekende, wat ze volgens hemzelf niet deed.

Wat Bruce betrof, als hij al vrienden had – voor Jake had niets daar ooit op gewezen – dan waren ze niet van de partij. Bruce was een inschikkelijke vent die zich graag door Eva liet leiden. Op het oog liep alles van een leien dakje voor hem en Eva, tot ze besloot om het appartement in Venetië te kopen.

'Het is natuurlijk lang niet de eerste politieke catastrofe die we nu aan de hand hebben,' zei Rachel. 'Misschien is het zelfs niet de ergste politieke catastrofe die we nu aan de hand hebben.'

'Dat heb je mis,' zei Eva. 'Er is niets ergers geweest in ons leven.'

'Begrijp me niet verkeerd, ik zeg niet dat het niet erg is,' zei Rachel, 'ik zeg alleen maar... Ik bedoel, laten we Vietnam niet vergeten. Laten we Watergate niet vergeten, aids, de Twin Towers.'

'Of het jaar 2000,' zei Bruce. 'Weet je nog, al die heisa in Florida? Die verwarrende stembiljetten waarop kiezers rondjes moesten doordrukken, wat vaak onbedoeld verkeerd ging.'

'De snippers hingen erbij, half doorgedrukt, of er zat alleen maar een kuiltje in het papier,' zei Aaron.

'Dat waren beslist geen fijne snipperdagen,' zei Grady – een grapje dat enig gegniffel ontlokte, zij het niet aan Eva, die de gelegenheid te baat nam om zich nog een glas pinot noir in te schenken. Het was acht uur 's avonds op de zaterdag die later, door de vrienden die hier rond haar tafel zaten geschaard en gevlienderde kip met bietjes uit de oven aten, voor altijd zou worden aangeduid als 'de zaterdag van de verknalde scones'.

'Als ik nu terugdenk aan de verkiezingen van 2000, dan zie ik ze als de generale repetitie voor deze verkiezingen,' zei Eva. 'En weten jullie – ik heb het op internet opgezocht – wanneer het daarvoor de

laatste keer was dat de winnaar van het kiescollege in absolute zin niet de meerderheid van de stemmen had behaald?’

‘In 1888,’ zei Aaron. ‘Harrison versus Cleveland. Harrison was de Republikein, trouwens.’

‘Kijk,’ zei Eva, op een toon waaruit duidelijk bleek dat ze het niet waardeerde dat Aaron haar de pas had afgesneden. ‘Wat ik niet snap is waarom we nu, zoveel jaar later, nog steeds een kiescollege hebben. Waarom is dat niet afgeschaft na Bush tegen Gore? Ze hadden het gewoon af moeten schaffen na Bush tegen Gore.’

‘Maar stel dat de verkiezingen nu anders waren afgelopen?’ vroeg Bruce. ‘Zou je er net zo over denken als Hillary het kiescollege had gewonnen zonder dat ze de meeste stemmen van de kiezers had gekregen?’

‘Dat had nooit gekund,’ zei Aaron. ‘Om door het kiescollege als winnaar te worden aangewezen had ze Ohio en Florida moeten winnen, in welk geval ze alsnog de meeste kiezersstemmen had gehaald, maar dan met een nog grotere marge.’

‘Dat is niet waar het Bruce om gaat,’ zei Rachel. ‘De vraag die hij stelt is hypothetisch.’

‘En mijn antwoord erop,’ zei Eva, ‘is dat ik het tot mijn dood voor het kiescollege zou hebben opgenomen als het scenario omgekeerd was geweest. En dat zouden jullie allemaal ook hebben gedaan, al betwijfel ik of jullie dat zouden toegeven. Dat is het verschil tussen ons – ik heb er geen moeite mee om inconsequent te zijn. Ik heb er geen moeite mee om openlijk te zeggen dat het in stand houden van de democratie belangrijker is dan het in stand houden van een systeem.’

‘Maar ik dacht dat de democratie juist het systeem wás,’ zei Sandra Bleek.

‘Niet wanneer mensen die het bestel willen ondermijnen ervan profiteren.’

‘Je zou kunnen aanvoeren dat je juist bij dat soort mensen hoort als je zo redeneert,’ zei Bruce.

‘Dat kan me niks schelen,’ zei Eva. ‘Ik zit er niet meer mee. En weet je waarom? Omdat ik weet dat ik gelijk heb. De scheiding van de

drie machten, het bewaren van het evenwicht ertussen, de regering van, door en voor het volk, dat doet er nu allemaal niet toe want we hebben nu te maken met een demon, en als je met een demon te maken hebt dan doe je wat je moet doen.'

'Zelfs een moord plegen?' vroeg Sandra.

'Of aan Siri vragen hoe je dat moet doen?' vroeg Grady.

'Nou, we hebben Osama bin Laden vermoord,' zei Eva. 'Ik kan me niet herinneren dat iemand er bezwaar tegen had. En laten we Adolf Hitler niet vergeten. Al die mensen die hebben geprobeerd Hitler te vermoorden, die beschouwen we tegenwoordig als helden.'

'Toen mijn moeder op sterven lag, grapte ze vaak dat ze een moordcommando van ongeneeslijk zieke mensen wilde oprichten om Reagan om te leggen,' zei Jake.

'O, maar Reagan was een leuke vent,' zei Sandra.

'Hij was geen leuke vent,' zei Grady, 'en eigenlijk word ik er hoorndol van zoals er de laatste tijd, elke keer als je de tv aanzet, een of andere ouwe linkse sok zit te wauwelen over wat een geweldige diplomaat Reagan was, en hoe fatsoenlijk het eraan toeging in de Reagan-jaren, blablabla. Ik bedoel, herinnert niemand zich meer hoe er toen tegen aids werd aangekeken? Dat hij het woord niet eens wilde uitspreken?'

'Van waar ze ook mag wezen' — Jake keek omhoog, toen omlaag — 'hoor ik mijn moeder roepen: "Bravo, bravo!"'

'Ik snap niet hoe jullie er allemaal zo lollig over kunnen doen,' zei Eva. 'Hebben jullie dinsdagavond niet gekeken toen de verkiezingsuitslagen binnenkwamen? Vanaf het begin heb ik naar Rachel Maddow zitten kijken. Als een vliegtuig in een gebied met turbulentie terecht komt, hebben jullie dan nooit de neiging gehad om naar de stewardess te kijken of ze bang lijkt? Of ze kijkt alsof het vliegtuig elk moment kan neerstorten? Dat was de blik die ik die avond op het gezicht van Rachel Maddow zag.'

'Maar als je nooit hebt meegemaakt dat een vliegtuig neerstort, hoe kun je die blik dan herkennen?' vroeg Bruce.

'Geloof me, als je die blik ziet is er geen twijfel mogelijk. Ik wou dat ik hem nooit had gezien.'

Na het avondeten — Eva en Bruce waren vroeg naar bed gegaan en de anderen zaten in de woonkamer — zei Sandra: 'Is het een van jullie ooit opgevallen dat Eva gewoon een ietsjepietsje naar het fascistische neigt?'

'Hoe bedoel je?' vroeg Min. 'Hoe kun je dat zeggen over Eva?'

'Ik bedoel het niet in politieke zin,' zei Sandra, 'ik bedoel het in de zin van dat ze gelooft dat ze beter weet wat goed is voor anderen dan de anderen zelf.'

'Volgens die omschrijving zijn we allemaal fascistten,' zei Aaron, die de *London Review of Books* zat te lezen.

'Nee hoor, helemaal niet,' zei Rachel. 'In fascistische landen telt de stem van het volk nergens in mee. Bij ons telt hij overal in mee, ook al houdt dat in dat we van tijd tot tijd met leiders te maken krijgen die onze waarden niet delen. Het meerderheidsbeginsel is een principe en dat moeten we in stand houden, ook wanneer de uitkomst ons niet aanstaat.'

'Je klinkt net als mijn onderwijzer in de zesde klas,' zei Aaron.

'Dat was in 1978, toen jij in de zesde klas zat,' zei Rachel.

'Bovendien was het in dit geval geen meerderheidsbeginsel,' zei Min. 'Als het dat wel was geweest, dan zou Hillary hebben gewonnen. Dat is de strekking van Eva's betoog.'

'En dat is een kortzichtige strekking,' Aaron legde zijn *LRB* neer en schraapte zijn keel op een wijze die aangaf dat er een oratie aankwam. 'Eva verwacht de vraag of dit land volgens het meerderheidsbeginsel functioneert met de vraag of het kiescollege in het jaar onzes Heren 2016 een deugdelijke indicatie van de overheersende opinie kan worden genoemd. En het antwoord daarop, zouden veel deskundigen betogen, is ja. Het aantal kiesmannen dat aan elke staat wordt toegewezen wordt bepaald door de volkstelling. Anderzijds, ik betwijfel of de stichters van de Verenigde Staten, toen ze in 1787 onze grondwet opstelden, hebben overwogen om voorzorgsmaatregelen te nemen voor de dag dat Californië, dat destijds niet eens een staat was, een grotere bevolking zou hebben dan New York en New England samen.'

'Nee, ze hadden het te druk met voorzorgsmaatregelen nemen om de slavenstaten te beschermen,' zei Rachel.

‘Wat? Hoe zat het met die slavenstaten?’ vroeg Sandra.

‘Tegen de tijd dat de nieuwe grondwet in stemming werd gebracht,’ zei Aaron, ‘waren de stichters in principe overeengekomen dat het aantal kiesmannen voor elke staat zou worden toegekend op grond van het bevolkingsaantal, niet op grond van rijkdom. Maar dat was nadelig voor de Zuidelijke staten, aangezien de bevolking daar voor een groot deel uit slaven bestond, en slaven golden als bezit, niet als mensen. Uiteindelijk kwamen ze tot een compromis, namelijk om elke slaaf als drie vijfde van een mens te tellen.’

‘En zonder dat compromis – voel ik mij, als de enige zuiderling hier in de kamer, genoopt op te merken – zou Jefferson nooit het presidentschap in de wacht hebben gesleept,’ zei Min.

‘Wat volgens de voorstanders van het kiescollege echter geenszins als argument tegen dat college gebruikt hoort te worden,’ zei Aaron. ‘In hun optiek werd hiermee destijds een onevenwichtigheid gecorrigeerd.’

‘Onterecht,’ voegde Rachel eraan toe.

‘Toen wel, ja. Nu wordt er – terecht – een andere onevenwichtigheid mee gecorrigeerd. Dat beweren de voorstanders tenminste.’

‘Dit wordt me allemaal veel te detaillistisch,’ zei Grady.

‘Dat doet hij altijd,’ zei Rachel. ‘Hij weet hier alleen maar wat van omdat hij vorig jaar een boek over de geschiedenis van het kiescollege heeft geredigeerd.’

‘Een boek, zou ik eraan toe kunnen voegen, dat heel behoorlijk heeft verkocht,’ zei Aaron.

‘Dat kan allemaal wel wezen,’ zei Grady, ‘maar wat heeft het te maken met wat Eva zei, namelijk dat het volgens haar belangrijker is om Trump uit het Witte Huis te houden dan het beginsel van vrije verkiezingen intact te houden?’

‘Dat bedoelde ik toen ik vroeg of ze niet een ietsjepietsje naar het fascistische neigde,’ zei Sandra.

‘Eva is géén fascist,’ zei Min met klem. ‘Niemand die haar kent zou dat ooit over haar zeggen, waar of niet Jake?’

‘Nou, zelf zou ik dat niet zeggen, nee,’ zei Jake, voornamelijk verast om te horen dat Min hem beschouwde als iemand die Eva kende.

‘Haar ouders waren nota bene vluchtelingen uit Polen,’ vervolgde Min. ‘Ze zijn juist naar dit land gevlucht om aan het fascisme te ontkómen.’

‘Eva heeft het nooit over haar ouders,’ zei Grady. ‘Leven ze nog?’

‘Reken maar, ze zijn in prima conditie en wonen nog steeds in het appartement in West Eighty-ninth Street waar ze is opgegroeid.’

‘Nog geen kilometer bij haar vandaan, hemelsbreed,’ zei Aaron.

‘Hoewel de hemel nu een stuk minder breed is,’ zei Jake.

‘Op gevaar af dat ik er weer van word beschuldigd dat ik net als Aarons onderwijzer in de zesde klas klink,’ zei Rachel, ‘moet het me van het hart dat het me niet lekker zit om zo over Eva te praten terwijl we in haar huis logeren.’

‘Het is mijn schuld,’ zei Sandra. ‘Ik had het nooit moeten zeggen. Ik bedoelde het als grapje, maar zoals Grady kan bevestigen ben ik zonder gevoel voor humor geboren.’

‘Dat klopt,’ zei Grady. ‘Als kinderen hebben we dat op een wrede manier uitgebuit.’

‘Ik vraag me weleens af of Eva wel gevoel voor humor heeft,’ zei Aaron.

‘Waarom zijn jullie allemaal zo kritisch op haar?’ vroeg Rachel. ‘Ik bedoel, ze gaat er duidelijk onder gebukt. Heeft niemand anders gehoord wat ze over Rachel Maddow zei?’

‘Ik wel,’ zei Jake.

‘De expert uithangen over het kiescollege — dat is gewoon een uitvlucht om je eigen angsten niet onder ogen te hoeven zien. Wat een mannetjesgedrag. Eva komt tenminste eerlijk uit voor haar angsten.’

‘Rachel is van mening dat wij mannen, gegeven onze aanleg, ons altijd liever verliezen in de kleinste details dan de strijd aan te gaan met onze angsten,’ zei Aaron.

‘Is dat een grapje?’ vroeg Sandra.

‘Het grapje is onderdeel van het vluchtgedrag,’ zei Rachel.

‘Wat wij doen is misschien dat we Eva onze zorgen voor ons laten ondergaan,’ zei Jake.

‘Spreek voor jezelf,’ zei Grady. ‘Wat mij aangaat, ik heb zorgen te over, maar in plaats van erover te soebatten heb ik voor ontkenning

gekozen. Ben ik opgehouden met het nieuws te volgen en kranten te lezen.'

'Ik kan ook niet meer naar het nieuws kijken,' zei Sandra.

'Waarom niet?' vroeg Aaron. 'Waar zijn jullie allemaal zo bang voor dat jullie niet om je heen durven te kijken? Ik ben zelf van plan om elk artikel te lezen, elk programma te kijken, elke opiniepagina te lezen.'

'Ik denk dat ik maar wacht tot het allemaal voorbij is voor ik erover ga lezen, als je het niet erg vindt,' zei Grady.

'Maar dat is juist het punt,' zei Sandra. 'Hoe kunnen we ervan uitgaan dat het ooit over zal zijn? Niemand kan de toekomst voorspellen. Ik bedoel, als je mij een jaar geleden had verteld dat hij zou worden gekozen, dan zou ik je niet geloofd hebben.'

'Ik zou het niet geloofd hebben als je het me een week geleden had verteld,' zei Rachel.

'Het was totaal onverwachts,' zei Min.

'Was het dat echt?' vroeg Aaron. 'Ik bedoel, is "onverwachts" echt het juiste woord? Ik vraag het alleen maar omdat de mensen het de laatste tijd ontzettend vaak hebben gebruikt en ik het idee heb dat ze het verkeerd gebruiken.'

'Ze voelen het zo,' zei Rachel.

'Goed, maar als je door iets wordt getroffen wat echt onverwachts is, moet dat als een donderslag bij heldere hemel zijn, waar of niet? En als het dat echt was geweest, dan hadden we er in het diepst van ons hart van overtuigd moeten zijn geweest dat Hillary's overwinning een voldongen feit was — wat kennelijk niet zo was, anders zouden we niet zo nerveus zijn geweest.

Achteraf gezien denk ik dat het zo was dat we het allemaal zagen aankomen, maar dat we probeerden het onszelf uit het hoofd te praten. En dus was het inderdaad een schok, maar geen onverwachtse schok. Het was meer zoiets als de schok wanneer je dermatoloog tegen je zegt dat de moedervlek die je hebt geprobeerd te bagatelliseren in werkelijkheid een melanoom is.'

'Moet je nou echt zo'n vergelijking maken?' vroeg Grady terwijl hij aan zijn hals voelde.

‘Ik zie niet in wat voor verschil dat maakt,’ zei Jake. ‘We hadden geen enkele invloed op wat er gebeurde en werden er alleen maar onaangenaam door getroffen.’

‘En we gingen eronder gebukt,’ zei Rachel.

‘Maar het is allemaal zo absurd,’ zei Aaron. ‘Ik bedoel, het is net een absurdistische komedie die wordt opgevoerd. Dat aspect ervan zou jou natuurlijk niet opvallen, Sandra, aangezien je, zoals je zelf toegeeft, geen gevoel voor humor hebt. Maar voor de rest van het gezelschap—’

‘De rest van het gezelschap is duidelijk niet zo ontwikkeld als jij, Aaron,’ zei Rachel.

‘Of we zijn te geflipt om de komedie te kunnen waarderen,’ zei Grady.

‘Ach toe,’ zei Aaron. ‘Dat “grab them by the pussy”-gedoe? Of die persconferentie met de Mexicaanse president? Dat was toch hilarisch? Als het Monty Python was geweest hadden we ons bescheurd.’

‘Maar dit is geen Monty Python.’

‘Net doen of het Monty Python is — nog zo’n vorm van ontkenning,’ zei Rachel.

‘Nou ja,’ zei Aaron. ‘Ik beweer alleen maar dat we allemaal een keuze hebben. We kunnen de komende vier jaar gaan zitten simpen of we kunnen ons bescheuren van het lachen.’

‘Niet ieder van ons heeft die keuze,’ zei Sandra.

‘Eva in elk geval niet,’ zei Jake.

‘Nee, Eva niet, denk ik,’ zei Aaron. ‘Ik denk dat er voor Eva maar één uitweg is.’